

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുഭവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ത്രയോദശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ ത്രയോദശോധ്യായഃ ॥

ബ്രാഹ്മണ ഉവാച
ദുരത്യയ്യേധ്യൻയജയാ നിവേശിതോ
രജസ്തമഃസത്തുവിഭക്തകർമദൃക് |
സ ഏഷ സാർഥോർഥപരഃ പരിഭ്രമൻ
ഭവാടവീം യാതി ന ശർമ വിനതി || 1 ||

യസ്യാമിമേ ഷൺനരദേവ ദസ്യവഃ
സാർഥം വിലുമ്പന്തി കൂനായകം ബലാത് |
ഗോമായവോ യത്ര ഹരന്തി സാർഥികം
പ്രമത്തമാവിശ്യ യഥോരണം വൃകാഃ || 2 ||

പ്രഭുതവീരുത്തുണഗുൽമഗഹ്വരേ
കഠോരദംശൈർമശകൈരുപദ്രുതഃ |
ക്വചിത്തു ഗന്ധർവപുരം പ്രപശ്യതി
ക്വചിത്ക്വചിച്ചാശൂരയോൽമുകഗ്രഹം || 3 ||

നിവാസതോയദ്രവിണാത്മബുദ്ധി -
സ്തതസ്തതോ ധാവതി ഭോ അടവ്യാം |
ക്വചിച്ച വാത്യാത്മിതപാംസുധൂമാ
ദിശോ ന ജാനാതി രജസ്വലാക്ഷഃ || 4 ||

അഭ്യശൃത്യയിൽലീസ്യനകർണശൂല
 ഉലൂകവാഗ്ഭിർവൃഥിതാന്തരാത്മാ |
 അപുണ്യവൃക്ഷാൻ ശ്രയതേ ക്ഷുധാർദിതോ
 മരീചിതോയാൻയഭിധാവതി ക്വചിത് || 5 ||

ക്വചിദ്വിതോയാഃ സരിതോഭിയാതി
 പരസ്സരം ചാലഷതേ നിരന്ധഃ |
 ആസാദ്യ ദാവം ക്വചിദഗ്നിതപ്തോ
 നിർവിദ്യതേ ക്വ ച യക്ഷൈർഹൃതാസുഃ || 6 ||

ശൂരൈർഹൃതസുഃ ക്വ ച നിർവിണ്ണചേതാഃ
 ശോചൻ വിമുഹ്യന്നുപയാതി കശലം |
 ക്വചിച്ച ഗന്ധർവപുരം പ്രവിഷ്ടഃ
 പ്രമോദതേ നിർവൃതവൻമുഹൂർത്തം || 7 ||

ചലൻ ക്വചിത്കണ്ടകശർകരാംഘ്രി -
 ര്നഗാരുരുകുർവിമനാ ഇവാന്യേ |
 പദേ പദ്യേഭ്യന്തരവഹ്നിനാർദിതഃ
 കൗടുംബികഃ ക്രൂധ്യതി വൈ ജനായ || 8 ||

ക്വചിന്നിഗീർണോജഗരാഹിനാ ജനോ
 നാവൈതി കിഞ്ചിദ്വിപിന്യേപവിദ്ധഃ |
 ദഷ്ടഃ സു ശേതേ ക്വ ച ദന്ദശൂകൈ -
 രന്ധ്യാന്ധകുപേ പതിതസ്തമിദ്രേസ || 9 ||

കർഹി സു ചിത്ക്ഷുദ്രരസാൻ വിചിൻവം -
 സ്തൻമക്ഷികാഭിർവൃഥിതോ വിമാനഃ |
 തത്രാതിക്യച്ഛാത്പ്രതിലബ്ധമാനോ
 ബലാദിലുമ്പന്ത്യഥ തം തത്ത്വോന്യേ || 10 ||

കുചിച്ച ശീതാതപവാതവർഷ -

പ്രതിക്രിയാം കർതുമനീശ ആസ്തേ |

കുചിൻമിഥോ വിപണൻ യച്ച കിഞ്ചി -

ദ്വിദ്വേഷമുച്ഛത്യുത വിത്തശാഠ്യാത് || 11 ||

കുചിത്കുചിത്ക്ഷീണ്യനസ്തു തന്മിൻ

ശയ്യാസനസ്ഥാനവിഹാരഹീനഃ |

യാചൻ പരാദപ്രതിലബ്ധകാമഃ

പാരക്യദൃഷ്ടീർലഭത്യേവമാനം || 12 ||

അന്യോന്യവിത്തവൃതിഷംഗവൃദ്ധ -

വൈരാഗ്യബന്ധോ വിവഹൻ മിഥശ്ച |

അധ്യന്യമുഷ്ടിനുരുകൃച്ഛവിത്ത -

ബാധോപസർഗൈർവിഹരൻ വിപനഃ || 13 ||

താംസ്താൻ വിപന്നാൻ സ ഹി തത്ര തത്ര

വിഹായ ജാതം പരിഗൃഹ്യ സാർഥഃ |

ആവർതത്യേദ്യാപി ന കശ്ചിദത്ര

വീരാധ്യനഃ പാരമുപൈതി യോഗം || 14 ||

മനസിനോ നിർജിതദിഗ്ജേന്ദ്രാ

മമേതി സർവേ ഭൂവി ബദ്ധവൈരാഃ |

മൃധേ ശയീരൻ ന തു തദ്വ്രജന്തി

യന്യസ്തദണ്ഡോ ഗതവൈരോദ്ഭിയാതി || 15 ||

പ്രസജ്ജതി ക്വാപി ലതാഭൂജാശ്രയ -

സ്തദാശ്രയാവ്യക്തപദദ്വിജസ്സുഹഃ |

കുചിത്കദാചിദ്ധരിചക്രതസ്സസൻ

സഖ്യം വിധത്തേ ബകകങ്കഗുഡ്രൈഃ || 16 ||

തൈർവഞ്ചിതോ ഹംസകുലം സമാവിശ -
 നരോചയൻ ശീലമുപൈതി വാനരാൻ |
 തജ്ജാതിരാസേന സുനിർവൃതേന്ദ്രിയഃ
 പരസ്വരോദ്വിക്ഷണവിസ്തൃതാവധിഃ || 17 ||

ദ്രുമേഷു രംസ്യൻ സുതദാരവത്സലോ
 വ്യവായദീനോ വിവശഃ സ്വബന്ധനേ |
 ക്വചിത്പ്രമാദാദ്ഗിരികന്ദരേ പതൻ
 വൽലീം ഗൃഹീത്വാ ഗജദീത ആസ്ഥിതഃ || 18 ||

അതഃ കഥഞ്ചിത്സ വിമുക്ത ആപദഃ
 പുനശ്ച സാർഥം പ്രവിശത്യരിന്ദമ |
 അധ്യന്യമുഷ്മിന്നജയാ നിവേശിതോ
 ഭ്രമഞ്ജനോദ്യാപി ന വേദ കശ്ചന || 19 ||

രഹുഗണ ത്വമപി ഹ്യധ്യനോദ്യസ്യ
 സന്യസ്തദന്ധഃ കൃതഭൂതമൈത്രഃ |
 അസജ്ജിതാത്മാ ഹരിസേവയാ ശിതം
 ഇണാനാസിമാദായ തരാതിപാരം || 20 ||

രാജോവാച
 അഹോ നൃജൻമാഖിലജൻമശോഭനം
 കിം ജൻമദിസ്ത്വപരൈരപ്യമുഷ്മിൻ |
 ന യദ്യുഷീകേശയശഃകൃതാത്മനാം
 മഹാത്മനാം വഃ പ്രചുരഃ സമാഗമഃ || 21 ||

ന ഹൃദ്ഭൂതം ത്വച്ചരണാബ്ജരേണുഭി -
 രഹതാംഹസോ ദക്തിരധോക്ഷജ്ജമലാ |

മൗഹൂർതികാഭ്യസ്യ സമാഗമാച്ച മേ

ദുസ്തർകമൂലോപഹതോവിവേകഃ || 22 ||

നമോ മഹദ്ഭ്യോസ്തൂ നമഃ ശിശുഭ്യോ

നമോ യുവഭ്യോ നമ ആ വടുഭ്യഃ |

യേ ബ്രാഹ്മണാ ഗാമവധൂതലിംഗാ -

ശ്ചരന്തി തേഭ്യഃ ശിവമസ്തു രാജ്ഞാം || 23 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യേവമുത്തരാമാതഃ സ വൈ ബ്രഹ്മർഷിസുതഃ

സിന്ധുപതയ ആത്മസതത്ത്വം വിഗണയതഃ

പരാനുഭാവഃ പരമകാരുണികതയോപദിശ്യ

രഹുഗണേന സകരുണമഭിവന്ദിതചരണ

ആപൂർണാർണവ ഇവ നിഭൃതകരണോർമ്യാശയോ

ധരണിമിഥാം വിചചാര || 24 ||

സൗവീരപതിരപി സുജനസമവഗതപരമാത്മസതത്ത്വ

ആത്മന്യവിദ്യാധ്യാരോപിതാം ച ദേഹാത്മമതിം വിസസർജ്ജ

ഏവം ഹി നൃപ ഭഗവദാശ്രിതാശ്രിതാനുഭാവഃ || 25 ||

രാജോവാച

യോ ഹ വാ ഇഹ ബഹുവിദാ മഹാഭാഗവത ത്വയാഭിഹിതഃ

പരോക്ഷേണ വചസാ ജീവലോകഭവാധ്യാ സ ഹ്യാർയ -

മനീഷയാ കൽപിതവിഷയോ നാഞ്ജസാവ്യുത്പന്നലോക -

സമധിഗമഃ അഥ തദേവൈതദുരവഗമം സമവേതാ -

നുകൽപേന നിർദ്ദിശ്യതാമിതി || 26 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

പഞ്ചമസ്കന്ധേ ത്രയോദശോധ്യായഃ ||